

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

Predplatná cena :		Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok — — — 4 koruny — hal.		Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka — — — 2 " — "		páp. komorník.	
Na štvrt roka — — — 1 " 20 "		Majiteľ a vydavateľ :	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do noviz ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		JAN MOLNÁR.	

VIII. valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Katolíci Uhorska shromaždili sa poznove v hlavnom meste krajiny 13. septembra a povzbudila ich ku tomu jednota vo viere a nádej v lepšiu budúcnosť. — Tisíce a tisíce prišli zo všetkých strán krajiny do Budapešti, aby brali účasť v tejto práci viery, nádeje a lásky a v radosť oduševnenia.

Katolícke valné shromaždenia ohnište boli posiaľ, z ktorého vyvieraly vždy všetky katolícke pohyby a lúče vzbudeného sebaapovedomia katolíckeho. Nieto pochybnosti, že aj terajšie valné shromaždenie katolícke v podobnom smere pôsobiť bude na organizovanie sa katolíkov a na veľké práce vo verejnom živote spoločenskom. Ba nádej máme, že terajšie valné shromaždenie historickej významnosti nadobudne v radoch katolíckych kongressov a máme k tomu nádej tým viacej, lebo pevne veríme, že v tomto shromaždení s celým dôrazom vyslovenú žiadosť jedonásť millionov katolíkov, v najbližšej budúcnosti nasledovať bude utvorenie autonómie katolíckej.

V tejto pevnej nádeji zahájil aj gróf Jozef Mailáth valné shromaždenie 13. septembra v priemyselnom paláci pred mnohými tisícami shromaždených.

Celý svet vie, že my v shromaždeniach našich nikdy sme nenapádali nasledovníkov inej viery a starali sme sa vždy len o svoje vlastné záležitosti. V tomto shromaždení sme tiež nikoho nenapadli. Ten surový nával ale, akým tieto dni Michal Zsilinszky urazil katolicizmus, nesmel ostať bez odpovede. Toto sme nesmeli

strpeť bez slova, lebo by to bolo znakom nemeslosti a slabosti. Z tejto príčiny spomenuli v rečiach gróf Jozef Mailáth, dr. Julius Vározy arcibiskup kaločský a Štefan Rakovszky hrubianské inzulty Michala Zsilinszkyho. Gróf Jozef Mailáth vážne a celkom vecne vysvetlil Zsilinszkymu, že pápež nenie cudzincom v tej krajine, kde má na milióny veriacich a že keď protestanti nedržia za sviatosť stav manželský, s akým právom opovažujú sa miešať do toho nariadenia pápeža, ktoré sa týka sviatosti stavu manželského? Dr. Julius Vározy arcibiskup kaločský ale osvedčil sa v mene lásky Kristovej, že na tie neslušné nápady najlepšia odpoveď je modlitba.

Ako slávnostné pokračovanie zahájenia VIII. valného shromaždenia katolíkov Uhorska považovať treba aj zriedkave veľkolepý pochod z miestnosti shromaždenia cez Andrásyho cestu ku bazilike sv. Štefana a eucharistickú processiu, ktorú s prevelebnou sviatosťou oltárnou viedol kaločský arcibiskup dr. Julius Vározy. Na slávnostnom pochode a na processii súčasťnilo sa 30—35 tisíc katolíckeho ľudu. Pochod a processia vypadly skvostne, vzdor tomu, že socialdemokrati pokúsili sa robiť neriady a zavdali príčinu k prísne mu zakročeniu policajtom.

O uplynutí VIII. valného shromaždenia katolíkov Uhorska podávame v tomto a budúcom čísle nasledujúcu zprávu:

V nedeľu.

Prvý deň.

Zahájenie valného shromaždenia. Už po samom poludní hrnulo sa množstvo ľudu ku prie-

myseľnému palácu a zaplnilo obrovské dvorany do posledného miesta.

Na povýšenom mieste pravej strany zaujali miesta: Dr. Julius Vározy arcibiskup kaločský, gróf G. Karol Mailáth biskup sedmohradský, Farkaš Radnai biskup baňsko-bystrický, Julius Firczák biskup munkáčsky, gróf Julius Zichy biskup pätikostolský, Ottokar Prohászka biskup stolnobelohradský, Ľudvik Balás biskup rožňavský, gróf Vilhelm Batthyány biskup-koadjutor nitriansky, Gregor Burány praepošt z Čorny a Melicher Takács praepošt jáscvský, gróf Aladár Zichy minister okolo osobnosti kráľa, gróf Ferdinand Zichy hlavný tovarník, tajný radca gróf Ján Zichy, krajinskí vyslancovia: gróf Jozef Mailáth, gróf Georg Mailáth, Karol Hencz, dr. Alexander Ernszt, Julius Jánoky-Madocsányi, Béla Csitáry, Béla Nyáry, Emil Nagy, gróf Anton Cziráky, gróf Iván Batthyány, gróf Jozef Hunyady, barón Franc Gerliczy, Ľudvik Mattyasovszky, dr. Štefan Zsembery a mnohí iní.

Dvoranu priemyselného palácu preplnilo obecnosť vyšších stavov obojeho pohlavia a viacej tisíc pospolitého ľudu.

Skutočný vnútorný tajný radca gróf Ján Zichy, ako predseda výboru so sriadením každoročných valných shromaždení povereného, otvoril valné shromaždenie presne o tretej hodine, po čom zahájil VIII valné shromaždenie rečou:

Gróf Jozef Mailáth.

«Pochválen Pán Ježiš Kristus! (Na veki. Amen.) S hĺbky srdca môjho vítam VIII. valné shromaždenie uhorských katolíkov. Činím to v tej pevnej nádeji, že Boh v najbližšej budúcnosti obráti na nás svoje otcovské oko a po toľkých, hriechnou pokojnosťou znášaných zkúškach priede nás konečne do prístavu katolíckej samosprávy».

V ďalšom behu svojej reči pokračoval rečník: «Bezzákladný a netaktičný nápad namierený bol tieto dni proti katolíckej cirkvi a spoločnosti. Bývalý úradník ministerstva výučby, Michal Zsilinszky (hlučné výkriky pohoršenia) vyslovil sa takým spôsobom, že nadovšetko na dva body jeho reči musím reflektovať. I. *Pápež v Uhorsku není cudzincom*, lebo ako to každé dieťa vie, náš prvý kráľ korunu od pápeža dostal, odkiaľ titul «kráľ apoštolský» pochádza.

2. Zsilinszky a jeho druhovia stav manželský nepovažujú za sviatosť, ako my. *Breve «Ne temere» je naša vnútorná záležitosť*. Pápež riadi túto otázku v kruhu svojich vlastných veriacich. My sa nemiešame do vnútorných záležitostí Zsilinszkovcov, teda aj oni nech sa do našich záležitostí nemiešajú. (Hlučné schvalovanie a potlesk.) Po vysvetľovaní viacej otázok socialno-katolíckych zakončil svoju reč slovami: Jediný prostriedok ustálenia spoločenského pokoja a blahobytu je:

Navrátenie sa ku kresťanstvu, ku náboženstvu ukrižovaného Ježiša».

Po utíšení hlučných ovácií, aké nasledovali po reči grófa Mailátha zostavené bolo valného shromaždenia

Predsedníctvo a úradníctvo.

Protectorát valného shromaždenia prijal ochotne slávny sbor biskupov Uhorska.

Čestní predsedovia sú: Gróf Géza Apponyi, barón Alexander Barkóczy, gróf Ondrej Csekónits, gróf Aurel Dessewffy, knieža Mikuláš Esterházy, gróf Mikuláš Móric Esterházy, gróf Julus Erdödy, Koloman Filep, prvý mešťanosta hlavného mesta, barón Julius Förster, barón Franc Gerliczy, gróf Jozef Hunyady, gróf Géza Mailáth, gróf Jozef Mailáth, gróf Edvard Pallavicini, skutočný vnútorný tajný radca Štefan Rakovszky, gróf Béla Somsich, gróf Ferdinand Zichy, gróf Aladár Zichy.

Predsedom valného shromaždenia je skutočný tajný radca gróf Ján Zichy. Čestní podpredsedovia sú Krajinského Katolíckeho Družstva podpredsedovia, akožto výboru so sriadením katolíckych shromaždení povereného. Správca valného shromaždenia je Karol Szentiványi; zápisníci: dr. Julius Moldoványi, Štefan Friedreich, Jozef Gerely, Štefan Haller.

Úradníctvo odborných tried: I. Rozširovanie viery a charitatívnej triedy predsedovia: August Fischer-Colbrie dr. biskup košický a L. Árpád Várady titulárny biskup a ministerský triedny radca. Zápisníci: dr. Štefan Zsembery a dr. Ferdinand Bernolák. II. Odbornej triedy verejnej osvety predsedovia: dr. Viktor Concha a praelat dr. Ján Kiss professori univerzity. Zápisníci: Mikuláš Kórody a Ladislav Kőszeghy professori. III. Socialnej odbornej triedy predsedovia: gróf

Jozef Mailáth a dr. Alexander Giesswein krajin-
ský vyslanec. Zápísníci: dr. Aladár Krüger a
Karol Huszár.

Telegrafické pozdravy.

Po preveďeuej volbe úradníctva správca
shromaždenia, Karol Szentiványi prečítal osnovu
telegrafických pozdravov na svätého Otca a na
jeho veličenstvo kráľa upraviť sa majúcih.

Oslava pápeža.

Po zahájujúcom zasadnutí začala sa hneď
slávnosť svätého Otca rímskeho pápeža Piusa X.,
ktorú katolíci valného shromaždenia zariadili z
príležitosti 50-ročného jeho kňazského jubiläuma
znakom pocty a svojho holdovania. Prítomní na
viacej tisícov odspievali najprv stojačky pápež-
skú himnu. Zatým dr. Julius Városov, arcibiskup
kaločský povedal krásnu reč, ktorú zakončil
nasledujúcimi slovami: «Čím najnespravedlivej-
ším nápaem vystavený je svätý Otec za našich
dňov, kde-inde a aj u nás, my ho tým vrelej
budeme milovať (hlučné éljen), tým vernej mu
budeme oddaní a o to vrúcnejšie budeme mo-
diť sa zaň nasledovne: Udržuj, oblažuj a ochra-
ňuj, Bože, nášeho svätého Otca ešte na mnohé
letá! Nech žije pápež!»

Po zakončenej reči shromaždenie odspie-
valo pápežskú himnu a sriadilo sa kolo svojich
zástav po čom nasledoval

Pochod Andrassyho cestou.

Slávnostnejších pochodov zriedka vidaf v
hlavnom meste, ako bol tento. Katolíci na tisíce
kráčali pod svojimi zastavami, širokou Andrassy
cestou ku bazilike sv. Štefana. V pochode sú-
častnilo sa 30—35 tisíc ľudu. Z oboch strán
cesty stálo obecnstvo, z prava tiché a obdivu-
júce katolíkov, ako stúpali v pevne zatvorených
radoch pod zastavami. Na čele pochodu niesli
križ, za križom stúpali Imrich Marczinka, kaplan
Alžbetinho námestia. Z ľava cesty ale postavili
sa nezbední socialdemokrati, z väčša židáci a
vykrikovali: «Dolu s čuhášmi!» Policaj zakro-
čila, socialdemokratov rozprášila a viacerých
zatkla. Na pochode súčasťnily sa všetky kato-
licke spolky, veriaci jednotlivých farností a vela
ľudu zo susedných a vzdialených obcí. Po šie-
stej hodine dorazil pochod v poriadku ku ba-

zilike svätého Štefana a na to započala sa
hneď

Processia eucharistická.

Kým pochod ku bazilike svätého Štefana
dorazil, ohromne veľkú baziliku do posledného
kúta naplnilo obecnstvo. Eucharistická proces-
sia začala sa o 6. hodine večer. Na čele pro-
cessie stúpaly katolícke spolky, za tými kráčalo
duhovenstvo počtom asi dvesto, cirkevný ho-
dnostári, biskupi: Ottokar Prohaszka, dr. August
Fischer-Colbrie, Ludvik Balás a kaločský arcib-
iskup dr. Julius Városov s prevelebnou svia-
tosťou oltárnou. Za prevelebnou sviatosťou hrnul
sa ľud na tisíce. Eucharistická processia skon-
čila sa o pol osmej hodine večer v peknom po-
riadku a nasledoval na to

Kongress kresťanských socialistov.

Priemyselní robotníci, malí hospodari a pol-
nohospodárski robotníci vydržovali rozdielne
porady, v ktorých rečnili:

L. Árpád *Várady*, o vážnosti kresťanských
spolkov. Dr. Alexander *Ernszt* o novom priemy-
selnom zákone. Ondrej *Szász* o reforme voleb-
ného práva. Karol *Huszár* o boji medzi robot-
níctvom a zamestnávateľmi jestvujúcom.

Robotníctvo polnohospodárske držalo pora-
du pod predsedníctvom biskupa *Fischer-Colbrie*,
ktorý napomínal robotníkov, aby spolu držali a
sa organizovali.

Konečne držali organizačnú poradu kresťan-
skí obchodní zamestnanci s čím aj zakončil sa
prvý deň VIII. katolíckeho valného shroma-
ždenia.

Shromaždenia Jednoty katolí- ckeho ľudu.

Nápady proti katolíkom Uhorska množia sa
s každým dňom. Neni tej schôdzky a toho shro-
maždenia, ktoré by známi po celej krajine bez-
božníci nepoužili k tomu, aby našu katolícku
cirkev, jej viditeľnú hlavu, rímskeho pápeža a
sbor biskupský Uhorska verejne, pred celým
svetom najohavnejším spôsobom znevážili a
zneuctili. Táto neslýchaná opovážlivosť bezbož-
níkov k tomu povzbudzuje všetkých katolíkov
veriacich, aby v tejto rozhodnej chvíli po vše-

tkých obciach bezodkladne tvorovali Jednotu Katolíckeho Ludu.

V predošlom týždni vydržiavané boli utvorené shromaždenia na nasledujúcich miestach:

Érsekujvár (stolica Nyitra). Veľké utvorené shromaždenie pod predsedníctvom farára Viktora Erhardt. Na shromaždení rečnili: krajinský vyslanec Pavel Kovács a redaktor zo strediska Karol Huszár. Socialdemokrati darmo sa namáhali ľudnaté shromaždenie neslušnými výkrikami ubrízgať, kresťanskí socialisti ich náležite zavrátili. Katolícka Jednota bola s oduševnením utvorená. Z utvoreného shromaždenia odoslali telegrafický pozdrav na grófa Ferdinanda Zichyho.

Nagysáros (stolica Sáros). Veľké ľudové shromaždenie pod predsedníctvom kanonika Antona Kleinovszky. Jednotu tvorili jednoblasne a vstúpilo do nej 150 členov.

Rabóc (stolica Sáros). Členovia už dávnejšie utvorenej Jednoty vydržiavali poradu 6. septembra v ktorej jednoblasne na tom sa uzniesli, že všetkomožné výaložia, aby katolícka Jednota tak v jejich obci, ako aj na celom okolí v najväčších rozmeroch rozšírená bola. Z tej príčiny aj uzavreli, že sa všetci korporatívne súčasťníci na shromaždení v Bardiove vydržiavanom.

Jánosrét (stolica Bars). Jednota Katolíckeho Ludu utvorená bola 6. septembra a vsúpilo do nej hneď 180 členov. Vo veľkom shromaždení rečnil farár Mikuláš Griger a keď vysvetlil dôkladne ciele a potrebnosť katolíckej Jednoty, spomenul spolu i smutný pád úradných prechmatov, aký sa nedávno v Hornom Turčeku udal, pričom vyzval prítomných, aby sa pevne držali Jednoty. Kaplán Béla Félix rečnil o katolíckej tlači, rektor-učiteľ Eduard Szopko vzletnou rečou poukázal na to, ako majú katolíci pevne spolu držať ku obrane marianskeho kráľovstva. Rychtár Jozef Kremen povedal peknú reč o katolíckych ľudových školách, roľník Ján Strohner nápadne peknými slovami vykladal konečne praktický katolicizmus.

Bajmok (stolica Bács). Vo veľkom utvorení shromaždení vyvolili 50 vodcov skupenín, členov prihlásilo sa posiaľ vyše 500. — V organizácii sa pokračuje.

Körösmező (stolica Maramaros). Veľké utvorené shromaždenie 6. septembra. Do jednoblasne utvorenej Jednoty dalo sa 140 členov zapísať.

Féltorony (stolica Moson). Utvorenie Jednoty so 108. členami.

Pécsujfalu (stolica Sáros). Vo veľkom utvorení shromaždení rečnili horliví duchovní Eduard Soltesz, Jozef Reiner a Michal Laborszky. Do Jednoty vstúpilo 86 členov.

Kavocsa (stolica Sáros). Utvorenie Jednoty 6-ho septembra. Za miestneho správcu vyvolený je dekan-farár Edmund Konez, za vodcov skupenín Jozef Volosinyi a Ján Stopka. — V organizácii sa ďalej pokračuje.

Szinye (stolica Sáros). Členovia už dávnejšie utvorenej Jednoty vydržiavali 6. septembra shromaždenie, v ktorom sa mnoho nových členov ku Jednote prihlásilo.

Každý veriaci katolíci nahliadnúť musí — zvlášte prítomne — pre veľkú potrebu s jednotenia sa katolíkov každého stavu, zamestnania a pohlavia. Nepriatelia katolicizmu a každého náboženstva opovrhujú sa napádať katolícku cirkev pred celým svetom v jej základoch, ako to nedávno urobil nekďajší štátny sekretár, Michal Zsilinszky. — Podobné nápady treba náležite zavrútiť. K tomuto ale nevyhnutne potrebná je katolícka Jednota. Hor sa teda bratia katolíci do Jednoty Katolíckeho Ludu!

Michal Zsilinszky proti katolicizmu.

Michal Zsilinszky bol štátny sekretár v ministerstve kultu a výučby, teraz fahá hodnú penziu a je pri tom dištriktualný dozorca baňského dištriktu ev. a. vierovyznania. Dľa politického vyznania je liberál od kostí a len ako taký mohol sa opovážiť katolícku cirkev v jej základoch, teda celý katolícky svet a zvlášte jedenást miliónov katolíkov Uhorska, tak ohavným spôsobom napadnúť a citlive uraziť, ako to urobil 9-ho septembra v dištriktuolnom konvente, ktorému predsedal.

Podlé výbuchy proti katolicizmu a katolíkom Uhorska nediktoval Zsilinszkymu konfessionálny furor, náboženská vzteklosť, lebo kto ho bližšie zná, musí byť presvedčený o tom, že skutočný vnútorný tajný radca, bývalý štátny sekretár a dozorca baňského dištriktu ev. a. v. Michal Zsilinszky, medzi luteránmi je ten najhorší luterán, lebo si svoju vlastnú vieru ani za toľko nemá, ako Csákyho slamu. On totiž, ako premnohí z jeho liberálnych druhov, vieru za nič nedrží. Kto si svoju vlastnú vieru neváži, ten sa už potom bez výčitkov svedomia, ktorého nemá, ľahko opováži znevážiť aj náboženstvo druhých.

Ako liberál bez náboženstva opovrhuje sa Zsilinszky tým už dávno vymlátaným návalom obrútiť proti katolicizmu, že stojí v boji so skúmavým rozumom a s vedomosťou. Keby tento nával nebol tak veľmi vážny, ako je, museli by

sme na to len to odpovedať, že je to ozaj do smiechu, že sa Zsilinszky skúmajúci rozum opovažuje spomínať, kdežto on ani zdravého rozumu nemá.

Čo sa zas toho návalu týka, že katolicizmus v boji stojí s vedomosťami, na to máme len tú odpoveď, že keby katolícka cirkev nebola pestovala a rozširovala vedomosti, Zsilinszky by dnes zaiste ani čítal, ani písať nevedel.

Vo svojich nezralých výbuchoch proti katolicizmu pokračuje Zsilinszky, keď hovorí, že: «podaktorí zastupitelia náboženstva, miesto uplatňovania zásad lásky a dobročinnosti, snažia sa udržiavať rímskej cirkvi vonkajšiu nadvážnosť, slávu a jej stredovekú veľkú moc». Tento nával podvrátil najlepšie sam Zsilinszky. Keby rímska cirkev mala dnes v Uhorsku takú veľkú moc, ako sa to jemu sníva, to by on sám nebol sa opovážil tak ohavne ju napádať. Alebo snáď aj to má slúžiť ku rozmnoženiu vonkajšej moci a slávy tej rímskej cirkvi, čo Zsilinszky a jeho kalvínski súdruhovia ešte lanajšieho roku žiadali, aby totiž tá rímska cirkev o jej majetky olúpená bola?

Obracia sa ale Zsilinszky v jeho reči pekelnou zlosťou proti infallibilite miestodržiteľa Krista Pána na zemi, proti neomylnosti pápeža a uvádza túto dogmu, tento článok viery na posmech, keď hovorí: «Viditeľná hlava rímskej cirkvi, ktorého krehkí ľudia v protive ku zdravému rozumu, vyhlásili za neomylného a postavili za modlu všetkej ľudskej moci a všetkého rozumu». Jestli bývalý štátny sekretár ministerstva výučby infallibilitu rímskeho pápeža len takto rozumie, to ozaj nezaslúži tej veľkej penzie, ktorú ľahá.

Nie len opovážlivosť, lež neslýchaná nehanbnosť je ale napádať, znevažovať dogmy celého katolíckeho sveta. Keby si podobného dovolil daaký opilý drevorubač, ani tomu sa to nemôže odpustiť, tým menej bývalému sekretárovi ministerstva výučby, ktorý sa za vzdelaného človeka drží.

Zsilinszky spomína ďalej: «rímske sväté inkvizície, dekréty, Sillabuse, indexi, ktoré ľudia osvetly so všetkým právom menovať môžu duševnými gillotínami». Keby sme už od dávna neboli vedeli, že je Zsilinszky freimaurer, nuž dokázal to teraz, týmto jeho návalom. Lež aj

to dokázal, že on najmenej práva má držať sa za človeka osvetly, lebo by ináč neveril v rímské sväté inkvizície a uznal by, keby len z polovice bol múdry človek, že pápež má neodškriepiteľné právo vydávať také dekréty a Sillabuse, aké za dobré uznáva, či sa to Zsilinszkému a jeho freimaurerským druhom ľúbi, alebo nie.

Zastavuje sa Zsilinszky nad tým, že «pápež množstvom jeho Sillabusov, bull a encyklik nariadenia dáva svojim nasledovníkom». — Teda len svojim nasledovníkom dáva tieto nariadenia a nie Zsilinszkému a jeho freimaurerským nasledovníkom. Alebo snáď nasledovníci rímskeho pápeža majú nariadenia prijímať od Zsilinszkyho a od freimaurerov? Vieme my dobre, čo Zsilinszkyho bolí. Je to pápežov dekrét «Ne temere» o miešaných manželstvách. Keď sa ale nazdávate, že tento dekrét je nutným následkom civilného manželstva, prečo ste si silou mocou žiadali ten civilný sobáš? Ako známo, liberáli, freimaureri, luteráni boli všetci za civilný sobáš. Tu ho teraz máte, kochajte sa v ňom!

Napáda Zsilinszky aj sbor katolíckych biskupov Uhorska. Hovorí: «Že biskupi Uhorska pred nastúpením úradu skladajú do rúk pápeža prisahu, že všetkých kacirov vykynožia». Týmto sebe Zsilinszky, ako štátny sekretár ministerstva kultu to najväčšie svedectvo chudoby vystavil, keď ako taký, ani to nevie, akú prisahu musia vymenovaní biskupi skladať. To totiž, čo Zsilinszky uvádza, je podlé cigáňstvo.

Konečne sa vyhráza Zsilinszky, že príjde na žalobu ku kráľovi. Nech len ide, ako skutočný vnútorný tajný radca, vie kade má ísť. Nech ale tú jeho reč jeho veličenstvu tak predloží, ako ju v konvente povedal. Jeho veličenstvo bude vedieť, akú odpoveď má dať freimaurerovi Zsilinszkému, ako kráľ apoštolský a najvyšší patrón katolíckej cirkvi Uhorska.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

POLITICKÉ CHÝRY.

Obžaloba dvoch socialdemokratických vodcov.

Kým socialdemokrati v hlavnom meste silou-mocou chceli prekaziť slávnostný pochod katolíckeho valného shromaždenia a eucharistickú processiu, za tým veľmi smutné chýry dorazily k nim z Veľkého Váradu. — Proti dvom hlavným vodcom socialdemokratickým, menovite proti Alexandrovi Csizmadia a Kolomanovi Jósásák zdvihol obžalobu istý Gustáv Horváth u kráľovského fiskusa, že tí dvaja vodcovia z peňazí socialdemokratickej strany cez dva roky privlastnili sebe asi osemdesiatisíc korún.

Kto teda vraždil v Černovej?

«Slovenský Týždenník» píše, «že sa «Krestan» pomýlil z nenazdajky a vyklebetil, čo predtým vykrúcal. Stalo sa, že Iudákom a ich «Nípevečiku» turčiansky baša, slúžny rozohnal politické shromaždenie, ktoré chceli čvashi zadržať v kostole». Tu zas cigáňstvo na cigáňstvo shrňa «Slovenský Týždenník». Neni pravda, že slúžny v Hornom Turčeku rozohnal shromaždenie, lebo ono — ponevác nebolo povolané — ani sa nevydržiavalo.

Cigáňstvo je tiež, že akýsi čvachovia v kostole chceli shromaždenie politické vydržiavať. Opätne sme už dokázali, že čvachov najst možno len v radoch súdruhov od «Slovenského Týždenníka» a kto vraždil v Černovej, to u «Slovenského Týždenníka» tak dobre vedia, ako kráľovské súdy, ktoré sa s tou záležitosťou zaoberaly. Nebalamúfte svet novými cigáňstvami!

Posvätenie kláštora v Prievidzi.

Medzi veľkolepými slávnosťami posvätili v Prievidzi 8. septembra, vo sviatok narodenia Panny Marie kláštor mníšiek. Posviacku držal pri pomociťve velebného duchovenstva z celého okolia, osvietený pán biskup baňskobystrický, Farkaš Radnai. — O založenie tohoto kláštora preveľké zásluhy má krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany, Koloman Brestyenszky. — Týmto, známy priateľ ľudu tento, vystavil si pomník, za ktorý požehnávať ho a zaň modliť sa budú pokolenia povďačné budúcnosti.

Z CUDZOZEMSKA.

Turecko.

Sultán chce zadakovať. Opätovne sa vyskytujú chýry, že sultán Abdul Hamid chce sa zrieknuť trónu, no tieto chýry ešte za horúca podvracajú. — Turecká

vláda teraz hľadá cudzozemských odborných znalcov, lebo chce sriadiť finančné pomery v tureckej ríši a reorganisoval turecké válečné námorníctvo. Z Anglicka — ako to už telegrammy oznámily — chcú zavolať do Carihradu jedného anglického admirála a z Francúzska finančného odborníka. Finančného odborníka si porta už i vyhládla asíce v osobe bývalého francúzskeho ministerského predsedu Rowiera, proti čomu sa Nemecko ale už teraz ohradzuje.

Marokko.

Nový sultán. Mulej Hafid sa síce vyšvihol na sultánsky trón, s tým ale v krajine pokoj nenastal. Či bude sultánom to od toho závisí, či ho uznajú európskej mocnosti. V tomto ohľade to ešte nie najlepšie s nim vyzerá. — Pomery sú tam teda ešte celko neisté.

BESEDNICA.

Pavlikovci.

— (Dokončenie). —

Tejto noci, po neobyčajnej poľnej práci, na silonm, ako krištál čistom povetří ustati sluhovia tuho spali. Ráno okolo tretej hodiny celkom až ku mojej posteli som počul, jako z obďalečnej koňskej maštale kone búchaly po mosnicách, a keď búchanie len nechcelo prestať, kvapne sa oblečúc, vyšiel som do maštale. Dva štyri ročné žrebce s tým sa zabávaly, že kopaly do priečnej dasky, ale bárs jako sa namáhaly, nevedely zobudiť v maštali spiaceho kočiša. Hodil som pred nich za hrst sena do prázdnych jaslí a hned bolo ticho. — Ponevác bolo ešte privčas, kočiša som nezobudil.

Jako som prešiel po pred čeladné domy, Pavlikovcov okno vidim do poly otvorené a jako by bolo tiché skučanie z neho odznievalo. Ozaj, čo sa môže diať tam dnu v tmavej izbe?

Dvere neboly zatvorené, jako som vošiel. Na ohni-sku ešte uhlie horelo, ale chladné nočné povetrie už naplnilo izbu a jednostajne sa tisló cez otvorené okno. S príručným lampášom osvietil som izbu. Na jakejsi jedlovej daske ležaly tri stredné deti na slame, s koňským pokrovcom prikryté, ktorý bol do poly zošmyknutý z nich, Z hlavy bolo im vidieť len tri stejne ploskaté nosy, tak ztiahly na seba pokrovec; od kolien počnúc už byly nahé a dnu valiace sa mrazivé povetrie slo bodne stihalo vychudnuté, vycivené ich údy.

Márne zakázal som raz a na vždy, aby sa s koňskými pokrovcami neodievali, že by prípadne nerozšírovali chytľavú nemoc. Od razu preo sebou som videl mojich dvoch belavých, malých synov, jako osobitne v pohodlnej, čistej posteli, v teplej izbe, prikrytí s maznajúcou materinskou láskou, práve tak dychčia, jako tieto opustené malé červy a ztiahnul som zošmyknuté prikryvadlo na ich slabé, malé telo.

V jednej posteli ležal Jašek s dvoma menšími deťmi. Pravú ruku vystrel a dvaja menší bratia upotrebili ju za vankuš. Boli prikrití s jedinou, Boh zná, jakým kurým perím naplnenou perinou.

V druhej posteli, s druhým zakázaným koňským pokrovcem prikrytá, svíjala sa žena, s násilne utlumeným dusivým jacksoním.

— Prečo si otvorila okno, Žofka? — pýtal som sa nešťastnej.

— Nevie, asnáď o pomoc som chcela volať, mám hrozne veľkú hoľasť, ale nevedela som kričať. Kde môže byť ten Pavlík?

Zatvoril som okno a zobudil som v maštali spiacceho kočiša, aby šiel po babicu.

Kým učená žena prišla, už plným hrdlom vreštal siedmy malý Pavlík.

Ponevác som nespál celú noc, sotva že vyšly zápraže zo dvora, na novo som si ľahnul. V tom čase aj v kravskej maštali sa udal radostný prípad: veľká kuhlandská krava sa otelila. Prvé tela v tomto roku a to silný býk; kraviar — či zúmyselne a či nenadále — hneď pomenoval ho Pavlíkom.

Slovom, mal som búrlivú noc a o deviatej hodine ráno ešte nespokojne som sa hádzal po posteli. Potom započal ustatý duch účinkovať: myznúce obrazy naháňaly jedon druhého. Búchajúce žrebee, tuho spiaci kočiš, Pavlík, Žofka, vo sne dychčiace malé deti, babica, kraviar, malý Pavlík, decko a býk, kŕmenie: samý obraz, ktorý spojil jednotvárnú prítomnosť so spánkom a povzniesol sa sen.

Už aj poludnie pominulo, keď som sa prebudil. Vyzrúc von oknom, videl som na kopci zápraž orať a s mojím ďalekohľadom som videl, že Pavlíkove dva pejky ani dnes neorú.

Ozaj, jako sa majú Pavlíkovi?

Rozkázal som im dobrú mäsitú polievku u domvedúcej ešte pred raňajším ľahnutím si a keď som sa dopytoval, že jako je Žofka, domvedúca so smiechom povedala, že celkom dobre, už aj chlieb upiekla, ale Pavlíka, toho ešte vždy neni nikde.

Keď som zašiel do čeladníka a nazrel som aj ku Pavlíkovcom, Žofka s pravou rukou práve delila deťom jačmenú kašu. Na ľavej ruke ležal dnes narodený siedmy malý Pavlík, prilepený ku matkyným prsám.

Vôňa čerstvého chleba naplnila dušný izbenný vzduch.

V tomto obraze bolo čosi veľkého, čosi dojímavého. Sedem bezpomocných detí okolo jednej slabej ženy, ktorá ich takrečeno so svojim vlastným telom živí.

Keď nešťastná Žofka chytila mi ruku, aby ju vďačne poboskala, tak som cítil, že tu sa deje veľká nepravdivosť, na rovás Žofky, ktorá bola taká veľká v tomto okamihu, jako žena a jako matka.

Prešlo aj tretieho januára, aj štvrtého, po Pavlíkovi ani stopy. Žofka ani deň po pôrode neležala; tak piekla, varila a prala na sedem detí, jako by sa nebolo nič stalo. Toto vysvetlite v pohodlnosti, v bezstarosti žijúce ženy a svetochýrni, učení professoria.

Piateho ráno pri riadnom kŕmení na miesto Jaška dostavil sa jeho otec, Pavlík, so slamenicou pre ovos.

— Nuž teba že z kadiaľ doniesol parom, ty túlavý naničhodník? — pozdravím ho.

(Prosím za odpustenie ctených socialistov, že na toľko som sa opovážil česť sluhov šliapať)

Ale tvár Pavlíkova usmievave sa rozdvojila a len toľko povedal, že:

— Mám, mám!

— Nuž veď viem, že máš; pod tým časom sa narodil, jako si sa túlal a samotnú zanechal chuderu Žofku s tými drobnými deťmi — riekol som najprísnejším hlasom.

Pavlík zložil slameničku a vybehnul z maštale. — Behom prišiel čoskoro nazpät, v obidvoch rukách opatrne držiac jednu lampu zo šedého skla zhotovenú, jakú možno dostať v každej dedine v cene asi za jednu korunu.

To som myslel, že sa zbláznil. V jednej ruke držal, s druhou hľadel sklenného postavca lampu, vždy len to opakujúc:

— Mám! priniesol som ju nazpät.

Potom vysvitlo, že Pavlík sa neradoval siedmemu dieťaťu, ale tej mizernej lampe, ktorá bola príčinou aj jeho bez slova zmiznutia.

Tá lampa bola v jeho očiach svätým predmetom mojeho, táto bola jediná jeho okrasná vec, náradie a predsa túto lampu tam zapomenul u starého svojého gazdu v Poľskej, v malom čeladníku, v kúte pri kachloch, kde ju položil v deň pred vysťahovaním sa.

Prvého januára večer zpozoroval, že lampu tam zapomenul. Neriekol ani mne, ani svojej maželke, Žofke, pred ktorou sa haňbil pre vec, ale keď zpozoroval, že žena a deti od unavnej cesty vysilení tuho usnuli, potichu stal hore, schystal sa na cestu a šiel tri dni pešky, aby priniesol nazpät svoj drahý majetok, čo je jeho vlastnosťou a ku ktorému je tak privyknutý, ako ku ktorémukoľvek svojmu dieťaťu.

Za tri dni išiel peší pre tú lampu za korunu, takrečeno dňom-nocou, že túto cestu, keď by som ho ja bol najal, nebol by ani za dvadsať korún vykonal a že mne s tým, že jeho pár koní tri dni dlively v maštale, tolku škodu zapríčinil, že za tú cenu aj tridsať takých lampí by bol mohol kúpiť, to všetko bolo v jeho očiach pobočné.

Ani na to nemyslel, že úbohá Žofka v takom stave bola by mohla za ním od žiaľu zahynúť; hlavná vec bola, bárs jakej malej hodnoty jeho vlastnosť, nad kto-

rou chudobný človek nepozná väčšiu sviatosť, aby ju mal.

Koľkorázy povstane taká vlastnoprávna škriepka o bičové porysko, remeň z nohavíc, šparák z fajky, mechúr na tabak atď., ktorá sa skončí so smrťou človeka, kdežto iní, tisíce stojacé stohy žita, z ľahkomyselnej neopatrnosti prepustia ohňu za korisť, bez pychania svedomia.

Pavlíkovci dlhší čas slúžili u mňa, a keď som objavil, že v noci podojia moje kravy, že mlieko predávajú, lebo Pavlík privyknuť na pálenku, musel som ich prepustiť zo služby. Pavlík, ako sedel na voze, do ručníka zakrucujúc s opatrnou láskavosťou držal svoju lampu.

Tú istú, pre ktorú dva kráľ pochodil Poľsko.

Jožinka.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ 15. septembra s veľkým sprievodom odcestoval do Veszprému ku veľkým manévrom. — Prípravy ku slávnostiam, ktoré zriadiť z príležitosti príchodu španielskeho kráľovského páru do Budapešti, sa už teraz započaly. Nové parádne siene budínskeho kráľovského hradu z tejto príležitosti budú po prvý raz javišťom dvorných slávností, na ktorých sa krem hodnostárov krajiny zúčastnia členovia diplomatického sboru a aj veľa cudzozemských hosťov. Na dvorom bále, ktorý sa bude dňa 1. okt. večer odbyvať, zúčastní sa aj jeho veličenstvo a asi 16 arcikniežat a arcikňažien. Arcikňažna Maria Annunciata koncom tohoto mesiaca príde do Budapešti, aby z príležitosti dvorných slávností pri boku jeho veličenstva reprezentovala kráľovský dvor. — Arcikňažna Augusta so svojim synom arcikniežaťom Jozefom Francom 12. septembra ráno odcestovala do Malých Topolčian.

Výročitý deň smrti kráľovnej Alžbety. Dňa 10. septembra bolo tomu desať rokov, čo vrah Lucheni vyhasil život našej vrúčne milovanej kráľovnej Alžbety. Smútočné služby Božie za dušné spasenie zvečnej odbyvaly sa tohoto roku 10. septembra za prítomnosti jeho veličenstva kráľa o 11. hodine v chrám večnej poklony na Üllóvskej ceste. Na rekvieme prítomný bol krem jeho veličenstva arciknieža Fridrich, arciknieža Jozef so svojou manželkou arcikňažnou Augustou, arciknieža Leopold Salvator, arcikňažna Maria Valeria, všetci v Budapešti sa baviaci členovia vlády na čele s ministerským predsedom, ako i početní vojenski, občianski a cirkevní hodnostári a početné obecnosť. — Členov panujúcej rodiny pri vchode chrámu vital jágerský arcibiskup kardinal Jozef Samassa. Jeho veličenstvo

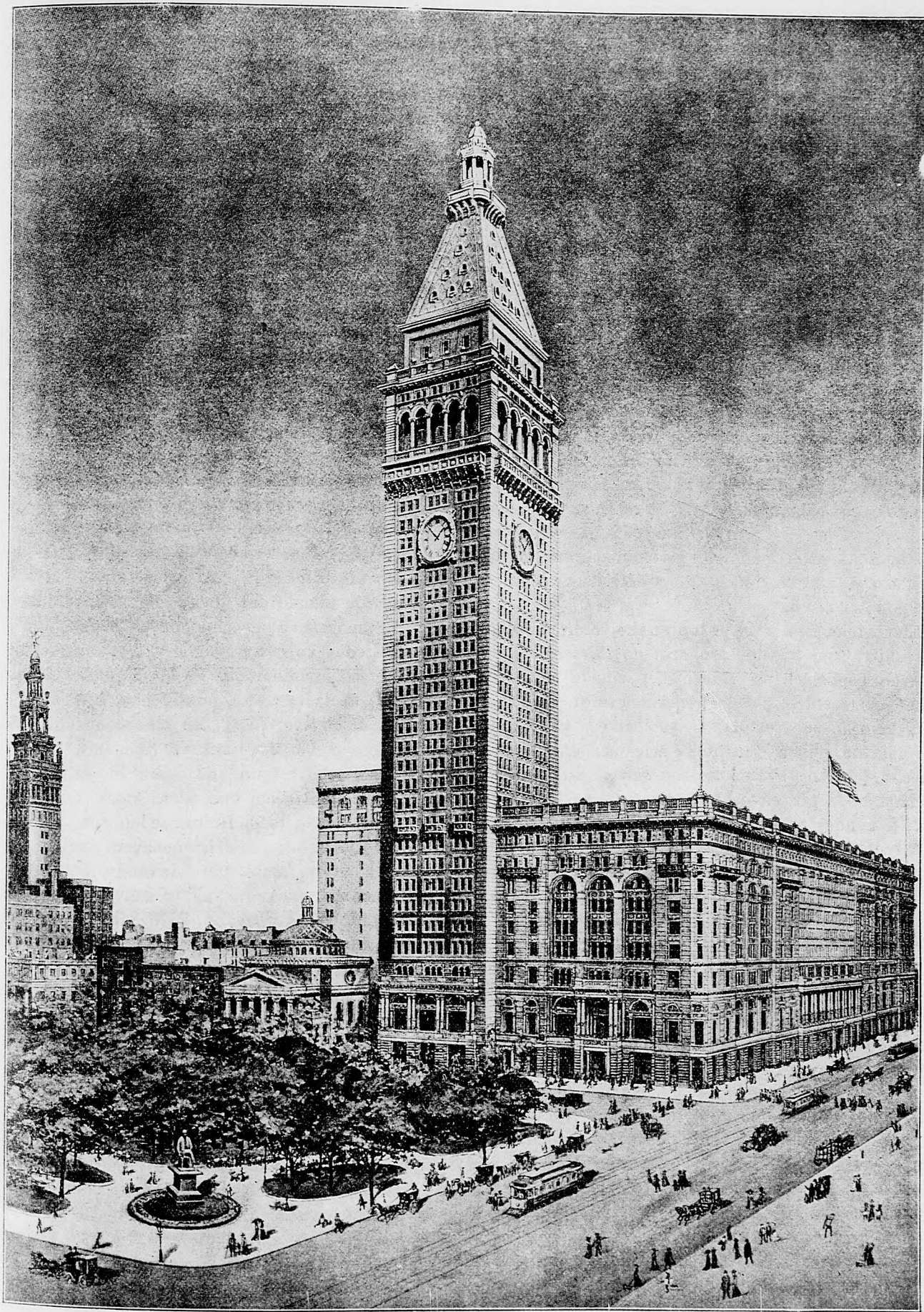
kráľ presne o 11. hodine prišiel ku chrámu, na čo sa odbyvaly smútočné služby Božie, ktoré odbavoval jágerský arcibiskup kardinal Samassa. — Po rekvieme členovia dvoru vrátili sa do kráľovského hradu v Budíne.

Dedič trónu na nemeckých manévroch. Z mesta Urville oznamujú: Dedič trónu Franc Ferdinand 9. septembra ráno šiel do Hellimeru, kde sa síšiel s nemeckým cisárom Vilhelmom a potom so živou pozornosťou sprevádzali manévry nemeckej armády. Dedič trónu a nemecký cisár popoludní o 6. hodine sa vrátili do Urvilly.

Manévry v Hornom Uhorsku. Tohoročné vojenské manévry v Hornom Uhorsku, jako z Levoče oznamujú, v pondelok sa započaly na hraniciach spišskej a šarišskej stolice, na okolí slávnej pamäti vrchu Branisko. Na týchto manévroch zúčastnil sa inkognito aj bulharský panovník Ferdinand, ktorý sa na teraz v Spiši zdržuje. Hornovidiecke manévry vedie náčelník generálneho štábu Conrad.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup August Fischer Colbrie po zakončenej konferencii slávneho sboru biskupského cestoval do mesta Tokaj, aby tam udeľoval sviatosť birmovania. Dňa 7. septembra večer dorazil na železničnú stanicu Bodrogkeresztúr, kde ho slávnostne privítali: Koloman Hiszem, hlavný dekan stolice, zemplínskej praepošt a farár z Töksebesu, Ferdinand Neuder okresný vicedekan a farár z Tarczalu a Edmund Füzessey okresný slúžny. Prenocoval osvietený pán biskup u jeho excellencii grófa Osvalda Wolkenstein a na druhý deň o pol 8. hodine ráno pricestoval do mesta Tokaj, kde po sv. omši a dojímavaj kázni 550 veriacim udelil sviatosť birmovania v kostole grécko-katolíckom, bo rímsko-katolícky kostol prítomne práve opravujú. Po apoštolskej práci prijal osvietený pán biskup rozličné deputácie a popoludní odcestoval do Košíc, kde 10. septembra veľké requiem držal za dušné spasenie kráľovnej Alžbety, za prítomnosti mestských stoličných vrchností, školskej mládeže a zastupiteľstva vojska. Na 13. septembra odcestoval osvietený pán biskup do Budapešte, aby účast bral na ôsmom valnom shromaždení katolíkov Uhorska. — Spolok katolíckych učňov zariadil 13. septembra divadelnú zábavu, ktorá sa veľmi podarila. — Na území biskupstva košického Jednotu Katolíckeho Ľudu založili najnovšie v obci Bodrogolaszi. — Kryptu kniežat Franca Rákócziho aj v predošlom týždni navštívili mnohí cestovatelia s rozličných stolíc.

Chýry zo Šariša. Prešov: Z príležitosti pamiatky nalezania sv. Kríža vydržiavaný bol 14. septembra ako obyčajne veľký odpust. Zo štyroch stolíc zviknul sa tu v tento deň nábožný národ shromažďovať a pristupovať ku svätým sviatosťam. — Adalbert Zaborovszky prepošt a tunajší vicedekan, farár z tej príležitosti, že krajinský Pázmány-spolok ku kňazskému jubileumu svätého otca Piusa X. sriaďuje púť do Ríma, tiež sa ku tejto púti pripojí. — Uh. kráľ. minister orby Ignác Darányi cestou

Palác život poisťujúcej spoločnosti v New-Yorku.

hospodárskych spolkov gazdovských napomína gazdov, aby tam, kde nedostatok potravy sa ukazuje, ku kŕmeniu lichvy využiteľovali a potrebovali také veci, ktoré doteraz v gazdovstvách zanedbané boli. — Školu na vyhotovenie čipiek od 15. septembra spojili s vyučovaním v šití bielizne. Do tohoto ústavu príjmu 10 chudobnejších dievčienec za 3 koruny mesačného platu. *Kisszeben*: Aladár Huszár bývalý vojanský dôstojník, na teraz úradník hraničnej polície 29. augusta sosošál sa so slečnou Eteľkou Szmrecsányi, dcérou tunajšieho fiškála Jozefa Szmrecsányiho. Onedlho postavená a už dohotovená bude tu gazdovská dedinská škola. Je to 18-ta taká škola v krajine. — *Bardijov*: Veľké shromaždenie Jednoty Katolickeho Ľudu odbavovalo sa tu 6. septembra. Na shromaždení rečnili Anton Korányi, tunajší opát farár a zo strediska dr. Julius Moldoványi. Jednotu utvorili s mnohými členami. Podobné shromaždenia vydržovali 6. septembra po celej stolici, z ktorých spomenieme shromaždenie obce *Široká*, kde pri utvorení Jednoty peknú reč držal aj Peter Hartsár, prepoš a dekan okresu sabinovského. *Zboró*: Tu našli nový prameň petroleja. — *Szinye*: Od 9. do 12. septembra držali tu a na okolí manevre, pri čom narobili národu veľkej škody, slušalo by sa, aby tieto škody čoskoro staťočne vynahradili.

Elektrická železnica v teplanskej doline. Na jednom najkrajšom mieste čarokrásneho Považia, v Trenčianskych Tepliciach od železničnej stanici po staré, chýrne kúpele stavia sa elektrická železnica. — Týmto cieľom utvorila sa účastinárska spoločnosť, ktorá železnicu dala už stavať. Elektrická železnica dňa 1. mája budúceho roku má byť odovzdaná verejnemu obchodu, zariadená bude tak na osobnú, ako i na nákladnú premávku a takmer toľkokrát bude chodiť, koľkokrát osobné a rýchle vlaky štátnych železníc prejdú cez železničnú stanicu. — Utešené naše Považie postavením tejto železnice bude mať novšiu železničnú čiaru, následkom čoho hostia za lacné peniaze a snadnejšie sa budú môcť dostať do kúpeľov.

Požiar v Trebaticiach. V Trebaticiach (Trebete, stolica nitrianska) dňa 3. septembra pustošil veľký požiar. Oheň vypukol popoludní asi o 4. hodine v jednej zavretej stodole a čoskoro prešlahol aj na susedné domy, pretože dul veľký vetor. Kone, zapriahnuté do obecného strekáča, sa od veľkého dymu splašili a odcválaly aj so strekáčom ktorý len pozde večer našli úplne dolámaný. Onedlho prišli hasičia z Krakovian a potom aj hasičia v Vrbového, z Boroviec a zo Straže so strekáčmi. Napriek tomu zhorelo 37 domov a 29 stodôl spolu aj s kŕmou. Škoda činí 120 tisíc korún, ale len tretina sa z poistenia vynahradí.

Vražda pre jednu kuru. V poľskej obci Hyžne vadily sa dve susedy pre jednu kuru. Tak sa rozzlobily, že až za vlasy sa trhaly. Jednej prišiel muž na pomoc a druhej syn. Ten ostatný tak silne uderil s drúkom muža, že mŕtvy klesol na zem. — Sedem sirôt ostalo po ňom.

Chýry zo Spiša. V Jarembine dňa 31. augusta slúžil Ervin Bissz, novovysvätený kňaz grécko katolíckeho biskupstva prešovského, syn tamojšieho notára, svoju prvú sv. omšu. — Viktorovi Kubasek, správcovi fary v obci Pálmafalu pri Novej Vsi zveril biskup spravovanie fary v Bukovine (Orava). — V našej stolici od 25. apríla do teraz 615 zmijových hláv (vipera, jedovatý had) oddali vrchnosti; zo samého levočského okresu vyše 400 kusov. Za každú takú hlavu dá vrchnosť 50 halierov odmeny. — Slovenská Museálna Spoločnosť v Turčianskom sv. Martine vyvolila na svojom ostatnom zasadnutí za predsedu Štefana Missika, farára vo Velkom Hnilcu. Toho istého vyznačil aj náš osvietený pán biskup, vymenoval ho za assessora svätej stolice. — Náš podžupanský úrad vydal v mesiaci júli len 52 cestovných listov (passov); v lani v tom istom mesiaci 143 kusov. — Novoveský konzum dai zo svojho lanko ročného čistého osohu 50 korún na základinu tamojšieho špitála. — Na tezas sriadenú druhú rím. kat. učiteľskú stanicu v obci Pálmafalu vyvolili slečnú učiteľku Marišku Grosman, dcéru smižanského učiteľa. — V ostatné dni sme veľmi premenlivé počasie mali. V hornatých obciach treba ešte za dlhší čas jasných dní, lebo tam ešte len teraz cude žatva na ovse. — V Ménharde minulé dni jedna stará chudobná žena, ktorá v tamojšom dome chudobných bývala, spadla do hlbokéj studny vo dvore kat. fary. Vytiahli ju ešte živú, ale o pol hodiny zomrela. — Podhradský kresťanský spolok preto sa rozpadol, lebo v prvých rokoch veľmi mnoho dali na úver (bôrg), čo niako nemohli inkassovať a čo činí viac tisícov. Konzumy, učte sa z toho. — v celej Magure (33 dedín) a asnaď v celej našej stolici len jednej obci jest, ktorá nemá krému, ani nechce mať a to je Hafka. Jedon žid už začal tam probovať šťastie, ale ľudia ho nenavštivovali a tak pre nedostatok výživy musel hneď vyvandrovať. Bárš by sa ľudia všade tak seba povedome držali! Židovská kréma je opravdivá zkaza obce. — V Nižnom Šmeksi bolo do 30. augusta 572 kúpeľných hostí, v Šmeksi do 27. augusta 3932 a v Tátralomnici do 24. augusta 1030 kúpeľných hostí. — Pavel Szécsi, budapešťanský direktor banky chcel ísť domov z Tátralomnici. Odtiaľ na koči šiel do Poprádu. Na tamojšej stanici sa kone zľakly, koč sa vyvrátil a Szécsi tak nešťastlivo vypadnul z koča, že obe nohy si zlomil. — V Stracenej, kde doteraz nebolo kostola, kostol majú stavať. Bulharský panovník Ferdinand na ten cieľ dal 5000 korún a knieža Filip potrebný materiál. Bože, im hojne zaplať. — Šarišský Gazdovský Spolok v spojení z gazdovskými spolkami susedných stolíc: spišskej, abaujskej a zemplínskej drží 3., 4., 5. a 6. októbra v Prešove výstavu na hyd, ovocie, zahradníctvo a včelárstvo; aj k tým potrebné nástroje možno vystaviť. Pekné a dobré veci týchto druhov budú aj vyznačené. Vo výš spomenutých dňoch bupú aj odborné prednášky. Taká gazdovská výstava je veľmi pekná, dobrá a poučná vec. Šarišský Gazdovský Spolok chválu zaslúži za ten vznešený krok.

To už ale niako nemôžeme pochopiť, že túto výstavu oznamujúce ohlasy aj do čisto slovenských obcoch len v maďarskej reči poslali, ktorú náš ľud nerozumie. Pre slovenské ohlasy by sa ten spolok ešte nebol stal nevlasteneckým! Len múdre s tým vlastenectvom. Slovenský ľud len v slovenskej reči možno poučiť a povzbudiť. — V Starej Vsi dňa 5. septembra mal sobáš v tamojšom rím. kat. kostole tamojší zverolekár Franc Mohl s tamojšou r. kat. učiteľkou slečnou Veronikou Szájkovics, ktorá aj na ďalej učiť bude. Sobášne obrady odbavoval hanušovszký pán dekan-farár Peter Kravec. Toho istého dňa prisahal vernosť v toporskom katolíckom kostole katolícky krčmár z vrchu Magury, menom Ondej Derma, Marii Fülöp. — Dňa 7. septembra znovu bola v Starej Vsi svadba. Tamojší stolársky majster, Ondrej Nalepka viedol k oltáru slečnú Annu Gürsching. Na svadbe sa ukázalo, jak veľkú úctu užíva rodina Gürsching, veľmi mnohí boli prítomní bez rozdielu stavu a náboženstva, aj dvaja kňazi. Tohoto šikovného mladého stolára odporúčame ctenému obecnstvu. — V Richvalde mali tamojší údovia Jednoty Katolíckeho Ľudu dňa 8. septembra shromaždenie. Volila sa miestna správa, predsedom sa stal miestny farár, podpredsedami miestny kat. učiteľ Jozef Oravec a Jozef Michna, vodcami skupenín: Sebastian Gonszorcsek, Jozef Koprussak, Jáo Csupka, Jozef Csupka a pre Hafku Ondrej Mercsák. Miestny farár vysvetľoval údom nový zákon o exekúciách. Ustanovilo sa, že sa ku zábave členov urobí v školskej zahrade krehelňa. Pán učiteľ veľkodušne sám obetoval na to miesto vo svojej zahrade. — Reč bola aj o utvorení mládeneckého spolku. Katolíci do jedného tábora, lebo sila je len v sjednotení! — Celého leta sme nemali tak krásneho času, jako v posledných dňoch.

Ukrutnosti v baniach na olovo. Sibírske olovené bane, zvlášte na okolí Tomsku sú veľmi smutné miesta. Tu konajú úmornú prácu nešťastníci, ktorých ruský despotizmus na vyhnanstvo odsúdil. — Nedávno v jednej takejto bani udala sa úžasná udalosť. Asi dvadsiati rabovia z okolia Tomsku napadli svojich strážcov, odzbrojili ich a na kusy rozsekali. Krvožižnívi ľudia potom na ražnoch upiekli mŕtvole a práve vtedy ich začali jesť, keď náhodou šla tade jedna patrôľa. — Ukrutných vrahov vojaci postrieľali.

Zemetrasenie v Kecskeméte. Len nedávno bolo na Dolniakoch opätovné zemetrasenie a teraz znova dochádza chýr z Kecskeméte o zemetrasení. Ako totiž z tadial oznamujú, 8. septembra v noci o 11. hodine 12 min. pocítili tam prudké otrasy zeme, ktoré trvaly za 12 sekúnd a ktoré boli tak prudké, že spiacich ľudí vyburcovaly zo spánku. V domoch takmer všetky veci sa pohly z miesta a na viacerých domoch spadla z múrov i vakovka. Toto zemetrasenie bolo asi také prudké, ako zemetrasenie vo sviatok Nanebevstúpenia Pána. O 12. hodine 8 min. po polnoci sa zemetrasenie opakovalo, ale už nebolo také prudké. V oboch pádoch zemetrasenie sprevádzal silný podzemný hrmot. — Asi

v tom istom čase pocítili zemetrasenia aj v Nagy-kőrösi, v obciach Izsák, Orgovány, Fülöpszállás a Kerekegyháza.

Tá nešťastlivá pálenka. V Letovicách (Galícia) zišli sa pri kúpe trávy gazdovia v kréme na oldomáš. Keď už dobre pogurázení boli, začali sa vadiť, ba dali sa aj do bitky, ktorá sa so smrťou istého Jozefa Sachy, otcá štyroch malých detí, skončila. Viacerí zase s ťažkými ranami sa vrátili domov. Ľudia milí, aspoň pri schôdzkach nepite tú diaboliskú otravu; veď ona nikdy nemá dobré následky, len zlé.

Horí 10 tisíc štvorcových míľ hory. V Amerike opäť pustoší ukrutný lesný požiar. V štáte Minnesota — ako z New-Yorku oznamujú — tieto dni vypukol v nej hore oheň, a tak sa rozšíril, že teraz už 10 tisíc anglických štvorcových míľ hory stojí v plameni. — Mnoho obcí ľahlo popolom a vyša tisíc farmov obkľúčil oheň.

HOSPODÁRSTVO.

Hospodárske úvahy.

Spísal Imrich Herczmanszky, tajomník hospodárskeho spolku nitrianskej stolice.

(Pokračovanie.)

Obrábanie pôdy.

Keď chceme, aby nám pôda hojnej úrody donášala, aby sa v nej rastliny dobre darily, viacnásobne a rozlične musíme ju obrábať.

Obrábanie pôdy je preto potrebné, aby korene rastlín prišli do mäkej zeme, aby sa mohly vyvinovať; aby čiastky pôdy rovnako sa zmiešaly, aby sa pomocou obracania zeme povetrie do pôdy dostalo, následkom čoho stane sa sypkejšou, podporuje sa hnitie, hnoj sa do nej dostáva, kantrí sa burina a chrobač a pôda stáva sa ľahšou.

Je síce pravda, že aj príroda podporuje tieto veci, pretože teplo, dážď, mraz, snehy napomáhajú rozdrobenie a tak aj zlý roľník môže mať niekedy dobrú úrodu. Lenže dobrý hospodár nebude sa len na prírodu spoliehať, lež i rukami a lichvou podporuje zrasť bylín; oraním, bránením, valkovaním atď.

Keď oreme, vrchnú časť pôdy obracáme, a rozmrváme. Dá sa to aj z rýlom činiť, pretože to ale pomáha ide a príde preto veľmi draho, na väčších priestoroch zápražná lichva, alebo parník ore role pluhom. Z akých čiastok pozostáva pluh, to každý vie, to teda neidem opisovať. To ale spomeniem, jakým má byť dobrý pluh. Dobrý pluh musí v kolmom i vodorovnom smere rezať pôdu, ju dobre obracať a medzi obracaním melniť; brázda musí byť čistá, pluh nesmie ísť ťažko, má byť silný a lacný.

Podbitie má rovno chodiť. Hrádel má dobre ležať na podbitiu, aby pluh iste šiel, nemá teda byť na dlho pustený. Železo má vonkoncom ležať v brázde, teda končiarom nesmie ryť a či vŕtať pôdu, lebo by to bola slabá a pri tom ťažká oračka. Čerieslo nech je v jednej čiare s končiarom pluhu. Čerieslo totižto rezať musí pôdu, železo ale tam musí oddeliť pôdu, kde ju čerieslo odrezalo; vtedy je brázda pekná a robota ľahká. Keď ale čerieslo osobitne ide, robota je aj špatná aj ťažká. Daska na pluhu má byť dlhá a dobre nakrývená, aby sa zem nielen odtisla, lež aby sa zem aj dobre na bok prevrátila, lebo však to je hlavným účelom oračky, aby sa zem dobre poprevracala, aby tak každá čiastka zeme bola prístupná slnku a povetriu.

Starodávne pluhý nezodpovedajú úplne požiadavkam. Tými sa nedá zem základne obrábať. Keď ale neobrobíme zem poriadne, nemôžeme mať nádej na dobrú úrodu a preto vrele odporúčame pluhý Sakové. Je to síce draší pluh, nežli rohadlo, ale aj úroda je hojnejšia a bezpečnejšia. Čo za taký pluh platíme, nahradí sa nám za jeden rok. — Keby tomu tak nebolo, pántva by nepotrebovaly tieto drahé pluhý, lež by radšej boly zostaly pri tých lacných.

Tým vrelej odporúčame Sakové pluhý, lebo sa nimi dá riadiť hĺbokosť a širokosť brázdy, zem sa dobre obracia, znamenite mrví a bárs je ťažší, ako obyčajný pluh, ľahšie ide za lichvou, ponevác je dokonálejšie ustrojený. O týchto veciach sa ktokoľvek ľahko môže presvedčiť. Zapriahnime len jednako silnú lichvu do obyčajného a do Sakového pluha, viac roboty preukážeme pluhom Sakovým, ktorým ľahko sa dá riadiť hĺbokosť brázdy. To ale je veľmi vážna vec pre gazdu, hrádel totižto je vždy vo vodorovnom smere a tak pluh vždy isto ide, lichva ho ľahko ľahá, orač ale nemusí sa nadúvať celý deň s pluhom, lebo s takým železnákom rady si dá aj malý chlapec.

Oračka z ohľadu hĺbokosti je štvoraká. — Plytká oračka na 10 cm., stredná oračka na 15 cm., hlboká oračka na 20 cm., celkom hlboká oračka na 24—40 centimetrov.

Radom vezmeme tieto oračky, ktorá je kedy potrebná a jaký cieľ má.

Plytko ore sa obyčajne strnisko a keď sa hnoj zaoráva. Ponevác hnoj takým spôsobom chytřejšie zhnije a zelina v strnisku zasiata skorej sojde; nadovšetko pri suchom počasí radíme, zorané strnisko hneď povalkovať, zelina skrze vlahu zeme sa na vrch dostane a tým skorej sojde. Teda cieľ orania strniska je hlavne ten, aby semeno zeliny sošlo. Má to ale aj iný cieľ. Zakaľ totižto hore koncom stojí obilie, pôda je neprestajne v chládku, následkom čoho zem vyzreje. Keď sa ale zbožie zvalí a strnisko sa hneď nezore, zem ztratí následkom chládku zapričinenú zrelosť, čo je ale na škodu roľníkovi. Tak teda roľník nech sa po náhla čím skorej zorať strnisko. — Povie snád niekto: A kde že mám pásť? Kde koľvek inde, len na strnisku

nie. Roľa dobrého roľníka totižto, nesmie zelinou zariast a tak lichva i tak tam nemá čo žrať, potom dobrý roľník tak má mať podelené role, aby mal aj krmu zasiatu na pašu. Tiež aj i tak neni veľký osoh z toho, keď na strnisku paseme. Tam sa nasýti ošípaná a ovca, nie ale rožná lichva a kone. Zlý roľník je to, čo má tak zarastené strnisko, že tam môže i lichvu pásť. Na strnisku by lichva nemala mať čoho sa nasýtiť. Teda strnisko, keď sa zbožie sobere, hneď sa má zorať.

Za včasu zorané a povalkované strnisko o 2—3 týždne začne sa zeleniť; keď je zelina asi na piad vysoká, treba roľu znovu zorať. Keby sme ju ale i poviezť mali, druhá oračka nech dlho nemešká po tejto robote. Kto má viac zápraže, ten povážanie a oračku nech rázom činí.

Druhá, takzvaná miešajúca oračka, nech je od prvej hlbšia. Po druhej oračke nech odpočíva zem, aby si poľahla a hnoj v nej zhnil. Keď máme čas, aj tretí krát orme roľu. Tretí krát treba roľu orať asi na 20 centimetrov hlboko. Môžeme tretí krát orať roľu asi týždňom pred sejbou. Jasenku robiť máme dost času v neškorú jaseň. Dobré je, keď je jasenka na hrudy zoraná. Hrudy v zime rozmrznú, pēda je na jar sypká, jako múka. Hrudy v zime chytajú sňah a keď sa púšťa, i voda sa pristavuje na nich, aby z role preč neztiekla, táto vlaha veľmi dobre padne roli, nadovšetko keď je suché leto. Zrno sa tak ľahko nezapečie.

Veľké pántva vždy robia jasenky a už i z tejto príčiny mávajú lepšiu úrodu, nežli malí gazdovia.

Posiaľ sme spomenuli trojakú oračku. Preto ale môže sa i menej a môže sa aj viac krát orať. Piesočnatej pôde dostačí dvojnásobná oračka. Roľa, ktorá zarastá zelinou, viac krát sa má orať, ako čistá roľa. — Aj po zboží odporúčame roľu viac krát zorať. Po kopanine dostačia dve oračky. Orať hľadme v jasenný čas. Na jar nech roľa pluha nevidí. Na jar len mrvíť, rozdrobovať treba pôdu. Jarná oračka pozbavuje pôdu zimnej vlahy. Aj o tretinu býva slabšia úroda, keď na jar oreme. — V jednom páde môžeme aj na jar orať. Keď v jaseňi neskoro sa soberie úroda, alebo keď je prieloh v otázke. Na prieloh ale len taký gazda nech necháva roľu, ktorý nestačí si role povážať. V inom páde nie. Prieloh sa má 4—5-krát zorať, nadovšetko, keď je pôda ťažká. Čím častejšie sa z ore roľa, tým hojnejšia bude úroda v budúci rok. Bohužiaľ, mnohí roľníci, keď nechajú prieloh, potrebujú ho na pasienok, následkom čoho pôda rodí krmu, nie obilie, lež zelinu. Keď kto nestačí prieloh dost často orať, lepšie urobí, keď zaseje doň krmu, takto aspoň bude mať lichva čo žrať a i zem si oddýchne. Datelina a špárga hlboko púšťajú korene a tak potravu z hlbšej vrstvy zeme ľahajú. Z vyššej vrstvy zeme len to ľahajú, čo zbožie nepotrebuje.

Keď chce roľník hlbšie orať, nežli predtým, to sa len v tom páde môže činiť, keď nedosiahne pluh štrk. Keby pluh na štrk prišol, hlbšia oračka by narobila viac škody, nežli chošňa. Jestli je ale na zpodku taká

zem, ako na vrchu, smele môžeme hlbšie orať. Len že pozorne to musíme činiť, aby sme priveľa mrtviny nevyvávali. Prvý rok dostačí o 3 centimetre hlbšie orať, každý rok môžeme pluh o toľko hlbšie pustiť. Takým spôsobom bude mať ošoh z hlbšej oračky. Keď ale nepovšimneme si dobrú radu, lež hneď chceme mať priveľa, vyore sa moc mrtviny a dlhý čas potrvá, zakiaľ sa taká zem úrodnou stane. Mrtvina neživí obilie. Aj cez dva roky môžeme mať horšiu úrodu, nežli pri plytkej oračke. Teda s hlbokou oračkou múdre treba zachádzať. Preto sa jej ale nebojme, ponač len ošohná nám bude, keď budeme s ňou múdre zachádzať. Odporúčame teda už v jaseňi o 3 centimetre hlbšie orať. Hlboká oračka skoro toľko stojí, čo slabé pohnojenie. Keby spodok brázdy štrkovatý bol, vtedy treba spodnú pôdu ryjúci pluh upotrebiť. Tento pluh neobracia zem, lež ju len pohýbe.

Vrele odporúčame pri oraní malé brázdy brať a hlboko orať. Oračka nech je tak hlbokou, jak hlboko sa nachádzajú v zemi korene bylín. Zbožie asi na 20 centimetrov hlboko púšťa korene. Strnisko čím skorej treba zorať, pod zbožie aspoň 2—3-krát.

(Pokračovanie nasleduje.)

Kresťania kupujte len u kresťanov!

DOPISY.

Z Naglic

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

Slzavými očima píšem tieto riadky. Náš staručký pán farár, herský ľudák, Viktor Ehrenguber nás opustil. Tridsaťdva rokov sa trápil medzi nami. Tvrdosť hriešnu mnohých farníkov nemohol prelomiť. Pobožný kňaz to bol, na celom okolí, u nás bolo najviac pobožností. Ide on do Prešporku bývať, kde je pri ruke lekár a lekárnik.

Jeho nástupcom bude dr. Ján Bundala, Skaličan a peštianský kaplán; je on 21 rokov kňazom a má 44 rokov. Čo poriadny kňaz, bol vždy tuhým ľudákom, My úplnou dôverou vítame nášho nového pána farára; mladý, nový človek, uvedie u nás bystrý, nový život. Teraz sa bude do poriadku dávať fara a kostol, dal by Pán Boh, aby časom do poriadku prišlo aj svedomie mnohých farníkov našich.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Jozef Rečík.

Z Oblokoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Naše pántstvo pána baróna Stummera je kresťanské, preto ale po nedelách a vo sviatky sa dost robilo minulé roky po roľách. No, boli tu poriadni kresťania z Majláthu, tí sa štyrmi rokami zprotivili a nechceli v nedeľu robiť, preto teraz zas len Handrbuleci od Prievidze chodia sem do roboty.

Ináče žida nevie v našej obci, aj luterán je len jedon. Gazdov je tu málo, lebo skoro všetká pôda je v pánskych rukách. Sluhovci sú tu dobre platení, ale prísno držaní. Dievky sa poriadne držia a často chodia ku svätej spovedi.

S najhlbšou úctou a pozdravom

Anton Hofer

Od Šoporny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Kresťane».

My máme za farára Štefana Goreloviča, rodáka z Trenčianska. Je on prívrženec neodvislej strany. Nevie prečo sa akurát do tejto politickej strany zaľúbil. Bol on predtým farárom na Brezovej, medzi luteránmi. Kresťanská ľudová strana pri tom všetkom neškodne stojí, lebo páni kapláni obetivave a oddane pracujú v kresťanskom duchu za ňu.

Naša fara je veľká, patrí sem aj Patta; v tejto obci bydlia samí herskí ľudáci, ktorí by tuším aj život svoj položili radšej, nežli by sa mali stať podľými neľudákmi. — Úroda tu bola slabá, jako v krčme goralka, alebo v pavučine nitka. Ale za to dúfame v dobrotivého Boha, že nás nenahá hladom umrieť.

S Bohom!

Obuvník.

Z M. Lieskového.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Kresťane».

Náš národnarský kraj zaslepený ani len znak nedá o sebe v našom milom «Kresťane». — Naša obec leží bokom k Morave medzi povážskym Novým Mestom a Bošiacou; počítuje ona asi 400 obyvateľov, je ona okrem Turzovky tou najľudnatejšou dedinou Trenčianska. Luteránov je tu vyše sýtosti. Luterán nechce byť ľudákom, lež je radšej národniarom.

Ani jedla na pánskom stole, tak sa premieňajú u nás katolícki učitelia. — Pôda je tu drahá. Mnohí v Amerike sotrvávajúci stali sa zámožnými a draho platia role; mnohí ale ani toľko groší tam nenabudli, jako žaba chlup má, ba by radi boli, keby im kto na cestu dal peniaze. U nás je aj financov asi šesť, lebo mnohí

gazdovia majú obyčaj v kotlíkoch variť slivovicu a bo-
rovičku.

V židoch ani tu neni núdze; niekedy sa aj taký
sem zatára, ktorý je ozdobený pájesom, a či brčkami.
My volíme v Trenčíne ablegáta a to vždy liberála, teraz
sme si žida museli zvoliť, lebo sme si nemohli inácej
pomôcť.

Prosím vás, pane Redaktor, nezradte moje meno,
lebo by som nemal pokoja od tunajších národnárov,
že perom podporujem «Krestana», ktorý je národná-
rom tak milý, jako trnie nahému, alebo nôž koze.

S úctivým pozdravom

Ján Nezradil, roľník.

Z Lefantoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v na-
šom «Krestane».

Naši občania chodia si až do Chynorán požičovať
peniaze. Ja som sa ale rozumu chytil. Myslel som, čo
bych ja chodil taký kus cesty, keď bližšie a na nižšie
úroky môžem peniaze dostať. Vstúpil som do úverko-
vého spolku v Preseranoch a teraz kedykoľvek potre-
bujem, dostanem požičku chytro a blízko.

U nás ni: nového. Dobré povetrie dýchame do
seba, lebo sme pod horou. Ľudová strana tu tak silno
stojí, ani lieh v páleníci.

S kresťanským pozdravom

Ján Stredák.

Jacovce.

Pochvalen Pán Ježiš Kristus!

Otený pán Redaktor!

Ráďte uverejniť tieto moje riadky v našom obľu-
benom «Krestane».

My sme pri samých Velkých Topolčanoch. Naša
obec je tuho ľudácka. Tešíme sa, že sme dostali no-
vého kaplána a silného ľudáka, prievádzana. No, pán
hlavný slúžny, Julius Markovics, ako sme počuli, neni
tom rád; radšej by tu videl ústavného liberála. — Pri
najbližšej voľbe, čo poriadni kresťani, do posledného
chlapa budeme na ľudáka hlasovať.

S najhlbšou úctou

Ján T.

Z Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Otený pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte prepustiť priestoru môjmu
dopisu v našom milom «Krestan»-e.

Tedy sú už drahé mníšky naše preč. Znamenitá
výchova dievčieniec, mravnónáboženská starosť o služby
či bude a skrze koho bude teraz pestovaná? Čím ďalej
je to horšie s nami. Naše veci dolu vodou idú. Nášmu
mestu je škoda byť pútnickým. Nevie, či má v ňom
zaľúbenie tá milostná Bohorodička? — Missie, mníši,
mníšky, zaujaté sa za sv. vojtešský spolok, horlivý ľu-
dácky kňaz, toto všetko by nám bolo potrebné. Keby

aj u nás cheelo už raz svať. Neklesajme na mysl.
Náš Otec nebeský sa ešte i nad nami s miluje!

S ľudáckym pozdravom

Čižmár.

Z Krúšoviec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riad-
kov v našom milom «Krestane».

My sme poriadni, silní ľudáci, len aby neklesalo
naše ľudáctvo, keď do celej farnosti našej ani 3 čísla
«Krestana» nechodia. — A veď sme my ľud zámožný;
len povzbudzovať by nás bolo treba a hneď by sme
lepšie podporovali katolícko ľudovú tlač.

Na našich stranách krádež je veľmi rozšírená. Ale
aj počujeme až pričasto o kmínoch mlúviť v kostole.
Pole máme dobré, árenda je tu dosť vysoká. Čo ľudia
pamätajú, sa u nás nikto nevyučil za kňaza; v tomto
ohlade obyvatelia Chynorán sú obratnejší.

S Bohom!

Remeselník.

Rozmary a žarty.

Cele pochopiteľno. Sudca: Ale človeče, vy ste
ustavične v kriminále.

Oslovený: Či je to div?! Tolko sto paragrafov na
jediného človeka.

Nevedel by sa vyznať. Mišo: V tejto Pešti len
furt rúcajú tie domy. Celé ulice sa premenia.

Ondrej: To ja. Ozaj, ani neviem pochopiť, jako ti
veľkomešania len trafia domov, keď sa tak niekedy
podgurážia!

Medzi lekármi. Dr. A: Každého pacienta svojho
najprv zovrubne sa vypýtam, čo jedáva a pije.

Dr. B: To je na okolnosti pre diagnosu často veľmi
dôležité.

Dr. A: Vždycky, lebo dľa toho poznám pomery a
zviem, ako sa mám pri účtovaní zachovať!

Dobre odpovedal. Kedy je najlepšie siať pšenicu?
— Tri dni pred miernym daždom.

Výčitka za výčitku. Žena (k opilému manželovi):
— Haňbi sa! Či sa to svedčí, prichádzať každý
deň v noci opilý domov?

Muž: Ty sa haňbi! Či sa to svedčí, o polnoci va-
diť s ožralcom?

Skupáňom. Zobrák (ku gazdinej, ktorá mu nedala
almužnu):

— Škoda, že ste vy nebola Eva v raji.

Gazdina: Nuž a prečo?

Zobrák: Bola by ste sama zjedla to osudné ja-
blko . . .

Nedorozumenie. A: Už si zase musel za dva dni
sedeť. Prečo to?

B: Lebo som hlavou triasol.

A: To zhoa neni možno, aby dakoho pre trasenie hlavy zavreli.

B: Nuž, vieš, keď to práve nebola *moja* hlava.

Smiešné. Chlapček: Ach, však ty nosíš okuliare bez skla.

Dievčatko: Len si nebudem oči kazit!

Z **krěmy.** Krěmár hovorí ku svojmu hostovi:

— No, pán Mokrý, však je to dobré víno?

Hosť, ktorý vypil už z neho za pohár, prisveďčí:

— Je dobré.

— To verím, — usmial sa krěmár pod fúzy, — veď som sa aj natrápil, kým som ho natoľko pripravil.

Spisy redakcii zaslané.

Mesiac božského Srdca Ježišovho. S radosťou vítame, uverejňujeme a odporúčame túto milú, našemu katolíckemu ľudu veľmi užitočnú knižočku. Známo je, že sám rímsky Otec vrele žiada, aby sa celý mesiac júni zasvätil božskému Srdcu Ježišovmu. Knižočka táto, redaktorom Posla božského Srdca, P. Alojzom Daubnerom složená a usporiadaná, podáva nám všetko, čo k dobrému zasväteniu spomenutého mesiaca potrebujeme. Obsahuje krásne poučenie, milosti, ktoré pri konaní pobožnosti obdržíme, rozjímania na každý deň, a modlitby príhodné, ktoré sa aj pri odpoľudňajších pobožnosťach božského Srdca Ježiša dobre použiť dajú. Knižočka táto je zreteľnými, veľkými písmenami tlačená a stojí len 50 halierov. — Vydala ju *Spoločnosť sv. Štefana* v Budapešti (Szentkirályi-uteza 28). Kto by ju žiadal nech sa sem obráti.

Venček piesní a modlitieb zvlášte k úcte Božského Srdca Ježišovho. S povolením vrchnosti ostríhomskej zostavil Karol Lenkei, farár. Tretie opravené a zväčšené vydanie. — Obsahuje 27 piesní o Božskom Srdci, 10 omšových, 8 o Sviatosti Oltárnej, 4 adventových, 5 vianočných, 12 pôstnych, 30 o blahoslav. Panne Marii a 20 iných. Rozličné modlitby, jako odprosovanie Božského Srdca, malé hodinky, nověnu, sv. omšu k B. Srdcu; pobožnosť pri návšteve Ježiša v Oltárnej Sviatosti, pri sviatosti pokánia, pri sv. prijímaní, sv. krížovú cestu a iné mnohé modlitby. Všetko na 350 stranách. Dostať u Karola Lenkei, farára, Detreköszentmiklós. (Pozsonym.) Jedon výtisk v plátne viazaný za 1 korunu 40 halierov, v koži za 2 koruny. Poštu platí objednatel.

Rukoväť Notová k Venčoku piesní K. Lenkeiho. Táto kniha je hektografovaná; obsahuje úplný organový sprievod k výš označeným piesňam na 66 polhárkových stranách. Jedon výtisk v polplátne viazaný dostať a Karola Lenkeiho. Detreköszentmiklós (Pozsonymegy) za 5 korún.

Odkazy redakcie.

F. K. K. Na žiadosť neuvěřujeme.

F. B. N. Píšte, čo je s vašou záležitosťou?

A. G. N. Kedy bude to shromaždenie?

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 5. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 25·40—23·50, stolnobelehradská K 22·10—23·25, peštianska K 22·20—23·30, banátska K 22·30—23·45. — *Baž*: prvotriedna K 18·70—18·85, druhotriedna K 18·35 do 18·60. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15·75—15·90, druhotriedny K 15·40—15·65. — *Proso*: K 00·00—00·00 — *Ovos*: prvotriedny K 16·40—16·60, druhotriedny K 15·80 do 16·30. — *Kukurica*: Kor. 16·60—16·75. — *Repica*: 31·50—32·50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17·20	16·90	16·60	16·30	16·00	15·70	15·30
			č. 7	7½	8		
			K 14·20	12·80	7·80		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5·70, hrubé K 5·90.

Strova: Fazula obyčajná biela K 19·50—20·00 fazula strakavá K 14·00—15·00. — *Hrach*: nelúpaný, čistý K 26·00—28·00, lúpaný K 24·00—46·00. — *Šošovica*: čistá K 39·00—58·00. — *Konopné semä*: K 23·00—25·00. — *Mak*: K 52·00—54·00. — *Rasca* (kmin): Kor. 104·00—108·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 140·00—141·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 119·00—120·00, 3-kusová K 124·00—125·00, vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Ďateľinové semä: Červená Ďateľina K 000·00—000·00, lucerna jasnozorná K 000·00—000·00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9·25—9·50, bosenský (z r. 1907.) K 12·50 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 11·85—12·—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 10·00— po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky kristálový K 37·00, fiumánsky White-Star (***) K 31·00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 78·50 do 79·00, kockový K 80·50—81·00, žltý K 78·50—79·00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odaněný vo veľkom K 181·00 do 181·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51·00—51·50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·00—4·50, žlté K 5·00—5·20 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 80—82, od Tisy K 78—00, sedmohradské K 77—00 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·00—2·30, k vareniu K 1·40—1·50, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krměné K 1·32—1·44 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1·30—2·40, sliepky na polievku K 3·20—3·40 za jeden pár.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

Za čistotu **30.000 korún** záruka.

Viaciej rozumom ako silou!

Schicht - jeleň mydlo

Hlboké skúmania

dokázaly, že Schicht jeleň mydlo v každej teplej, alebo studenej, tvrdéj, alebo mäkčej vode chytro a veľmi sa pení; ľahko siakne do látky, rýchlo rozpúšťa špinu, bez toho že by látke čo najmenej škodilo. — Schicht jeleň mydlo je

úplne čisté a slobodné každej škodnej hmoty; cez desať ročia dorába sa zo stejno dobrej hmoty. Upotrebenie jeho ku každému čisteniu, dľa návodu zdravého rozumu usporuje v každej domácnosti veľa času, práce a peňazí.

Pri objednávkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Darmo a franko

posielam na žiadosť moj cenník s viac než 3000 obrazmi rozličných solidných nástrojov hudobných. Cis. a kráľ. dvorný liferant

Ján Konrád

v ývozný dom hudobných nástrojov Brúx č. 1442. (Čechy). — Školské husle bez sliacka K 4.80, 5.50, 6.—, 7.60. K tomu sliack K —.80, 1.—, 1.80, Citary, harmoniky atď. na sklade. — Riziko vytvorené! — Žána povolená alebo navratenie peňazí. Dopisovanie v uhorskej reci.

Kallós Nándor PRIVIGYE

kupec železného tovaru a strojov Prievidzi odporúča svoje prvej jakosti ručné a ručné mlatebné stroje, od Umrátha, rušne a sytá. Veľký sklad škrizlice k pokrytiu domov, portland a romamského cementu, sporákov, kachiel a železného tovaru každého druhu. Prosíme o návštevu skladu a žiadanie cenníkov v čase potreby. Mimoriadne lacne ceny. Veľký výber.

Oznamí prijíma administracia

'Krestán'

Budapest, Szentkirályi-u. 28.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vybrazením hodin a tovaru zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodin v Brúx **Hanus Kourad** cis. a kr. dvorný liferant Brúx číslo. 1388 (Čechy).

Svajciarskeho systemu Roskopf patent hodinky K 5.— Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.— Opravdové strieborné remontoir hodinky K 8-40. Žiadne riziko. Výmena povolená alebo návrat peňazí.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacne perie na posteľ!

1 kg. sivé drápané 2 K, lepšie 2 K 40 h; polbiele 2 K 80 h; biele 4 K, bele páperové 5 K 10 h; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h, 8 K; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prís 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; je notlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 18 K. podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezodpovedné návrat peňazí. **S. Benisch v Deschenitz číslo 826.** Böhmerwald. Cenniky franko zdarma.

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporúča pri úplnej záruke **benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe** s dvojm vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj pritomnosti !! Bez strojníka ľahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slanou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku sietin atď. O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva spravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.) Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požíčiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Neváhajte, keď vás hlava bolí lež potrebujete hned Beretvás-pastilly

Dorába **Tomaš Beretvás, lekárnik Kíspeszt.**

Pri žškatlkách zasielka franko.

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie migrén-hlavyboľenie. — **Cena K 1.20.** Lekárnú odporúčaný liek. K dostaniu v každej lekarni a drogerii.